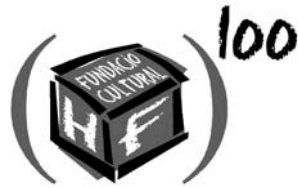

TREBALL DE SÍNTESEI

"EL DISTRICTE DE SANTS-MONTJUÏC"

TERCER D'ESO

Escola Joan Pelegrí
de la Fundació Cultural Hostafrancs
www.joanpelegri.com

Índex

Introducció	3
Procediments de treball durant el treball de síntesi	3
Visita al centre d'interès	3
Repartiment del dossier	4
Constitució dels grups de treball	4
Reflexió i tria de l'àmbit de treball.....	4
Elecció de quins aspectes de l'àmbit triat es volen treballar	5
Concreció i desenvolupament dels aspectes triats.....	6
Fer la recerca d'informació	6
Preparació i elaboració dels articles	7
Elaboració del periòdic	7
Presentació i defensa oral del diari	7
Valoració de l'exposició oral de la resta de companys	8
Recomanacions per treballar en grup	8
Característiques bàsiques-mínimes del periòdic	9
Tipus d'articles possibles pel diari	9
Recomanacions per fer la portada	12
Recomanacions per fer l'editorial	13
Recomanacions per l'autoavaluació de la feina individual feta en el grup	13
Recomanacions per elaborar les conclusions del treball	13
Recomanacions per la presentació oral	14
Llistat de planes web de referència	16
La població.....	20
Les entitats.....	24
El comerç al barri	29
El vapor: la industrialització.....	33
L'art urbà.....	39
Sants, barri verd?.....	43
Calendari de les fases del treball de síntesi	48

Introducció

Com ja saps, el treball de síntesi és un conjunt d'activitats concebudes per comprovar si s'han aconseguit, i fins a quin punt, les capacitats formulades en els objectius generals establerts en les diferents àrees curriculars.

En aquest treball de síntesi a l'Escola Joan Pelegrí us proposem que treballem per aprofundir en el coneixement del vostre entorn més pròxim. Hem triat com a centre d'interès "El Districte de Sants-Montjuïc"

Farem el treball de síntesi la darrera setmana del curs, al mes de juny, encara que a des del mes d'abril s'iniciaran les activitats que serviran d'introducció a tots els àmbits de treball que us proposarem.

A més, volem que aquest treball us permeti dissenyar tot un procés de treball i investigació complet, seguint el mètode científic. L'Escola us facilitarà pistes de treball, material i recursos per treballar, però sereu vosaltres mateixos/es els/les que haureu de decidir els aspectes en els quals voleu aprofundir i les preguntes relatives a aquests aspectes a les quals voleu donar resposta i, finalment, com s'exposen les informacions i les conclusions obtingudes...

L'objectiu final és l'elaboració d'un periòdic que reculli totes les investigacions i treballs realitzats. Aquest diari serà exposat oralment i lliurat al final del treball de síntesi.

A continuació t'expliquem la metodologia de treball. Llegeix atentament les instruccions per entendre tot el procés de treball i consulta el professorat tot allò que et resulti complicat.

Podràs trobar també tota aquesta informació, fins i tot ampliada, al portal web de l'Escola Joan Pelegrí: www.joanpelegri.com

Procediments de treball durant el treball de síntesi

1. Acte previ:

Un parell de setmanes abans del treball de síntesi tots l' alumnat rebrà informació sobre el Districte de Sants-Montjuïc, que versarà sobre la història del districte de Sants i el seu creixement i evolució al llarg del segle XIX i XX.

Cada alumne/a ha de prendre apunts individualment. Les informacions obtingudes podran ser molt útils per decidir quin àmbit temàtic es vol triar.

2. *Repartiment del dossier:*

Es tracta del material escrit que ara tens davant teu. Llegeix atentament el que hem preparat en aquestes pàgines.

Observa que hi ha moltes recomanacions metodològiques i pistes de treball que poden ser útils per iniciar i desenvolupar el treball, tant del grup com el de cadascú en particular.

També s'hi descriuen les condicions mínimes que ha de tenir el treball escrit (el periòdic) i com ha de ser la presentació oral d'aquest.

3. *Constitució dels grups de treball:*

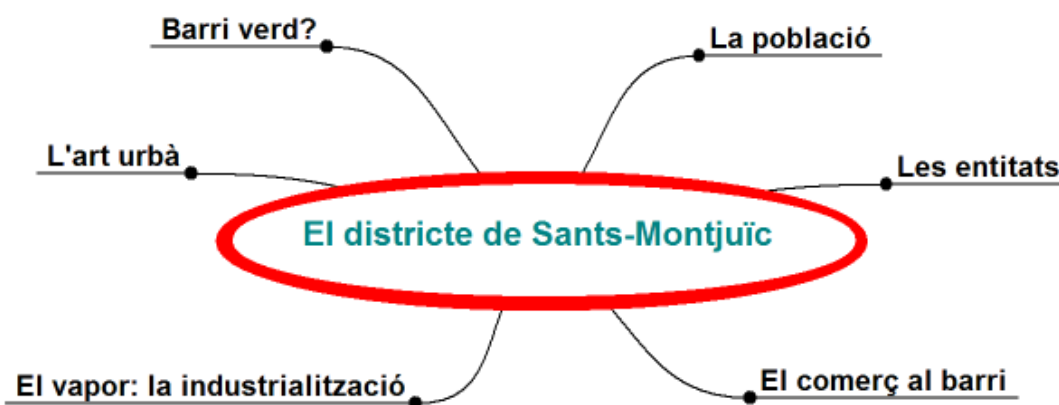
Els grups de treball han d'estar formats per quatre persones (excepcionalment tres); els podreu formar lliurement, prenent en consideració tot allò que valoreu significatiu per triar companys/es: afinitats personals, gustos similars, coneixements complementaris, metodologies de treball semblants, proximitat dels domicilis per poder treballar plegats a les tardes...

Els grups seran formats amb el tutor/a, en alguna sessió anterior al treball de síntesi.

Pots revisar la metodologia de treball en grup que et proposem.

4. *Reflexió i tria de l'àmbit de treball:*

Hem estructurat el centre d'interès, l'estudi del districte de Sants-Montjuïc en sis àmbits temàtics, tal com et mostrem en el mapa conceptual següent.

En aquest dossier hi ha un capítol on es descriu en profunditat cadascun d'aquests sis àmbits temàtics. Podràs trobar indicacions per desenvolupar i aprofundir aspectes del tema, referències bibliogràfiques i webs on buscar informació.

Llegeix atentament els sis capítols.

En acabar de llegir els capítols reflexiona personalment i amb la resta del grup per decidir quin dels àmbits temàtics t'interessa més, ja que cal que cada grup triï un dels sis proposats: "*La població al districte de Sants-Montjuïc*", "*Les entitats del districte...*", "*El comerç al barri...*", "*El vapor: la força que impulsà la industrialització...*", "*L'art urbà al barri...*", "*El districte: barri verd?*"

Per decidir quin àmbit temàtic us interessa més, heu de tenir presents les notes que heu pres a les activitats prèvies. A més, haureu de considerar els vostres gustos i preferències personals, de quin tipus de tema en podeu saber més coses o tenir més facilitat per trobar-ne, fins i tot, podeu tenir present l'experiència personal o familiar d'algun membre de l'equip (pares o avis que treballaven a les fàbriques tèxtils, famílies que tenen un negoci a la carretera de Sants, algú forma part d'una entitat cívica tipus castellers o grups escoltes, etc.)

Qualsevol coneixement especial (personal, familiar, de l'entorn d'amistats...) pot ser tingut en consideració per triar l'àmbit de treball

Amb totes aquestes informacions el grup ha de decidir quin àmbit vol triar.

L'àmbit temàtic triat serà el tema general del diari de cada grup de treball i per tant serà l'objecte de treball al llarg del treball de síntesi; per tant, es tracta d'una elecció molt important que cal prendre amb plena consciència del que significa.

5. ***Elecció de quins aspectes de l'àmbit triat es volen treballar i investigar.***

Una vegada s'ha decidit quin àmbit es treballarà (per exemple: "*El vapor...*", "*La població...*", etc.), cal tornar a llegir atentament el capítol on es descriu aquest àmbit. Analitzar els aspectes del tema que et proposem en el mapa conceptual particular del tema i entendre les recomanacions que es presenten.

Ara cal decidir quins apartats d'aquest tema es triaran per investigar. Fins i tot, es poden afegir altres apartats, a més dels proposats al mapa conceptual.

6. **Concreció i desenvolupament dels aspectes triats.**

Quan ja s'han decidit els apartats de l'àmbit temàtic que es treballaran, cal que us poseu mans a la feina.

Hauríeu de pensar en com aprofundir en cada aspecte, quin tipus de recerca fareu i amb quins materials. Recordeu que teniu la possibilitat d'accedir a la biblioteca i les aules d'informàtica en un horari concret.

També hauríeu de començar a fer una previsió de quin tipus d'article utilitzareu per presentar la vostra investigació (pots llegir les recomanacions per decidir els tipus d'articles possibles més endavant en aquest dossier).

Si no saps com concretar els temes pots intentar plantejar-te preguntes del tipus: *Com és...? Per què...? Quines conseqüències...? Què passaria si...? Què es pot criticar...? Què agrada...? Què disgusta...? Com podria participar...? Com està organitzat...?* i totes aquelles altres preguntes que se us puguin acudir.

Si malgrat tot, et costa concretar l'orientació del treball, pots demanar ajuda al professorat que et guiarà i suggerirà aspectes i metodologies de treball.

Al final d'aquest procés hauries de tenir clar el títol de cada article, dels individuals i dels col·lectius.

Anota les decisions que vas prenent i els títols de tot plegat. Amb aquestes notes hauràs d'escriure l'editorial del vostre diari.

7. **Fer la recerca d'informació.**

Una vegada decidida l'orientació del treball cal que iniciis la recerca d'informació.

Es poden fer servir els manuals de les matèries o consultar la bibliografia proposada a cada tema o buscar dades a les pàgines web de referència.

A tal efecte, es preveu la possibilitat d'anar a les aules d'informàtica per baixar dades d'Internet. A la tarda podeu seguir fent recerca d'informació pel vostre compte a l'aula d'informàtica o a d'altres institucions (biblioteques, arxius...) del barri.

Hauràs d'anar decidint si la informació trobada és significativa pels propòsits de l'article.

Llegeix, fes resums, esquemes, relaciona el que has trobat en una font amb el que has descobert en un altra font... i tot el que necessitis per fer teva la informació trobada.

L'objectiu és extreure conclusions, decisions o informacions significatives de les dades trobades i ser capaç d'explicar-les amb les pròpies paraules, imatges o gràfics.

8. ***Preparació i elaboració dels articles.***

Amb tota la informació recopilada i elaborada individualment o en grup, cal preparar els articles que després s'afegiran al diari.

S'han de tenir presents les característiques bàsiques-mínimes del periòdic, que podreu trobar més endavant en aquest dossier (especialment el nombre d'articles individuals i col·lectius, les llengües dels articles, etc.)

Recorda que cal preparar en grup alguns apartats comuns del diari: portada, article editorial, article d'autoavaluació i article de conclusions finals.

9. ***Elaboració del periòdic.***

Un parell de dies abans de l'exposició oral hauríeu de començar a preparar el diari. Fent primer un esbós del disseny (on anirà cada cosa) i després enganxant els diferents articles.

Quan el diari comenci a tenir forma, cal que comenceu a pensar en la presentació oral del treball realitzat: qui dirà el què?

10. ***Presentació i defensa oral del diari a la resta de la classe i a la junta d'avaluació del professorat.***

En aquesta exposició oral es pretén que el grup sigui capaç de transmetre a companys/es i al professorat, com ha sigut el seu treball, com l'ha orientat, quines fonts ha consultat, en quins articles l'han concretat i quines conclusions han extret de tot plegat. Podràs trobar recomanacions per aquesta exposició oral més endavant en aquest dossier.

A més de la resta de la classe, hi haurà un grup de dos o tres professors/es escoltant l'exposició de cada grup.

D'aquesta exposició oral, del diari presentat, juntament amb la valoració del treball diari durant el treball de síntesi i la autoavaluació dels/les alumnes, els/les professors/es decidiran la nota final del treball de síntesi per a cadascun dels membres de l'equip.

11. **Valoració de l'exposició oral de la resta de companys/es.**

Durant l'exposició oral dels altres grups, la resta de companys/es de la classe escoltaran atentament les explicacions: per aprendre més coses del barri i descobrir altres aspectes o formes d'enfocar les investigacions diferents de la pròpia i, a més, per contribuir a l'avaluació del grup que exposa.

Es disposarà d'una fitxa d'avaluació en la qual els membres de la classe podran avaluar les exposicions dels companys/es. Aquesta avaluació serà presa en consideració per la Junta d'Avaluació del professorat per posar la nota final del treball de síntesi.

Recomanacions per treballar en grup

Al llarg dels anys has treballat en grup per fer molts treballs, recorda l'experiència i intenta treballar de forma coordinada i eficient...

Per realitzar el treball en grup us recomanem:

- 1) Tots els membres de l'equip han de participar en el treball . Per aconseguir-ho és bo que tothom tingui assignada una feina. Per exemple:
 - a) Secretari-a: És qui anota el procés de l'activitat i les feines que implica (reparteix les feines)
 - b) Persona encarregada de l'agenda: Escriu i recorda els terminis en la presentació de la feina, els materials que cal portar cada dia, etc.....
 - c) Persona encarregada de la presentació formal dels documents: Revisa les activitats per corregir les faltes ortogràfiques, la terminologia i la presentació del treball (netedat, marges, etc...)

- 2) És necessari respectar les opinions de tothom si no estem d'acord amb algú. Hem d'intentar arribar a acords mínims que siguin acceptats per tothom.
- 3) Cal responsabilitzar-se de la feina individual que cadascú s'ha compromès a fer.

Tingueu present que la correcta participació i coordinació de tots els components del grup serà un aspecte molt important del qual sereu avaluats. Per tant, cal que tothom s'esforci per fer funcionar bé el grup, alhora que s'acompleixen els compromisos personals.

Característiques bàsiques-mínimes del periòdic:

1. El periòdic haurà de tenir com a mínim dues planes A-2 doblegades per la meitat (que corresponen a 8 fulls A-3). L'escola us proporcionarà aquest paper. Els articles, titulars, fotos, esquemes, etc. aniran enganxats sobre aquestes planes.
2. Cada membre de l'equip haurà de fer i signar individualment, com a mínim, un article del diari.
3. En el periòdic hi haurà d'haver com a mínim un article en català, un en castellà i un en anglès, la resta en qualsevol llengua vehicular.
4. A més, es podrà fer un parell d'articles lliures en grup.
5. En grup caldrà fer els apartats següents: la portada, l'editorial, l'autoavaluació i les conclusions finals (segons les indicacions que podreu trobar més endavant).
6. El tipus de lletra normal dels articles no hauria de ser superior a 14 punts. Els tipus de lletra més grans es poden fer servir pels titulars o subtítulars.
7. Cada article ha d'anar signat pel seu autor/a o autors/es.
8. En grup caldrà que feu la composició final de tot el diari.
9. En grup s'haurà de preparar l'exposició oral del treball realitzat (segons les indicacions que us proposem més endavant).

Malgrat aquestes recomanacions, el grup pot deixar volar la creativitat i anar més enllà dels criteris mínims que aquí proposem.

Tipus d'articles possibles pel diari...

A continuació et presentem un llistat de tipus d'articles o presentacions possibles per a les investigacions que portis a terme.

Pots concretar els teus treballs en forma de:

1. **Article d'opinió:** on el que es pretén és mostrar per escrit una visió particular d'un tema, fonamentada en el coneixement detallat d'allò sobre el que s'escriu, basat en la lectura de documents, llibres, enciclopèdies, consultes a internet o bé en la pròpia experiència. Les opinions reflecteixen les conviccions personals alhora que el grau de coneixement respecte al tema que es tracta.

Per decidir quin tipus d'article vols preparar, quina presentació dissenyar, quina tipografia utilitzar, com són els titulars més clars... sens dubte, la millor solució és fullejar molts diaris i buscar en ells els models necessaris.

2. **Article d'investigació:** on es vol presentar de forma escrita el màxim d'informació respecte a un tema triat. Aquesta informació ha d'estar estructurada lògicament: ha d'haver una introducció on es presenta el tema, un desenvolupament on s'aporten les informacions que a l'autor/a o autors/es els semblen significatives i una conclusió a mode de resum i valoració de l'explicat abans.
3. **Entrevista:** es tracta de posar per escrit tota o una part d'un diàleg amb alguna persona especialitzada en el tema objecte de la investigació. Per poder preparar un qüestionari adequat, els/les autors/es han d'estar informats sobre el tema respecte al que plantejaran les preguntes i, a poder ser, conèixer la personalitat de la persona entrevistada. Les entrevistes solen començar per una petita presentació de la persona entrevistada i poden acabar per un resum de les seves idees més importants expressades durant el diàleg.
4. **Esquema textual:** es tracta de l'enumeració d'aspectes o apartats d'un tema. Sol ser ideal per descriure nivells de detall respecte al tema triat. Els aspectes de l'esquema s'han de desenvolupar mínimament (com aquest mateix text)
5. **Esquema gràfic - organigrama:** es tracta d'un dibuix, normalment en forma d'arbre invertit, sol ser ideal per descriure organitzacions o processos que depenen l'un de l'altre. A més de l'esquema gràfic, sol ser recomanable fer una petita explicació escrita del que es descriu al gràfic.
6. **Dibuix:** es tracta d'una expressió artística feta a mà amb les tècniques conegudes, referida a un tema concret on s'expressa l'autor en funció de la seva interpretació de la realitat que observa.
7. **Còmic:** una història, amb text i dibuix, referida a algun dels temes objecte de treball. Pot incorporar elements de fantasia o ficció.
8. **Gràfic de barres (o d'altres tipus):** presenta de forma clara la relació que hi ha entre diverses variables o sèries numèriques que solen tenir relació entre si i que descriuen algun aspecte de la realitat.
9. **Infograma:** dibuix fet amb ordinador que descriu algun fet, idea o informació. Annex a l'infograma sol ser necessari un breu comentari o una llegenda que descriu, complementa o amplia el que es descriu al gràfic.
10. **Fotografia:** bé de producció personal, bé aprofitant material d'altres, la fotografia sol ser una bona forma de captar una instantània de la realitat, per situar algú en el seu context o per descriure un determinat entorn. Les fotografies poden formar part d'altres tipus d'articles o bé tenir entitat pròpia (en aquest darrer cas poden anar acompanyades de comentaris explicatius).
11. **Mapes conceptuals:** es tracta d'un esquema gràfic que permet relacionar entre si tots els aspectes d'un tema. Entre les fletxes de connexió dels continguts es sol posar un text breu que en descriu el tipus de relació.
12. **Anunci d'un producte o servei:** els anuncis publicitaris són una forma molt important de comunicació en les revistes i diaris. Sovint a partir d'ells es poden conèixer nous productes, serveis o opcions. Els anuncis solen ser molt clars,

gràfics, impactants, sorprenents... volen captar l'atenció i provocar l'acció dels possibles compradors o usuaris del producte.

L'elecció del tipus de format dels articles pot determinar el sentit de la investigació.

Per exemple, no hauràs de buscar les mateixes fonts si decideixes fer un article d'opinió, en què només caldrà conèixer moltes coses sobre el tema triat, processar-les mentalment i escriure la teva opinió al respecte; en canvi, si decideixes fer una entrevista el més important serà buscar la persona adequada per a respondre a les preguntes significatives del tema; o si el que vols és fer un gràfic de barres explicat, el fonamental serà disposar de dades numèriques significatives per explicar un fenomen o una situació... Cada tipus d'article o presentació requereix aprofundir en un tipus d'investigació i processar les dades i utilitzar unes eines diferents...

T'ajudarà pensar en algun diari o revista que coneguis i recuperar la teva pròpia experiència en els treballs fets durant l'ESO.

A més d'aquests tipus d'articles descrits, el grup o algun dels seus membres pot decidir utilitzar una altra tècnica d'expressió per tal de presentar el seu treball. L'única limitació és que el resultat final s'ha de poder incorporar al diari del grup.

Recomanacions per fer la portada:

Hauria de contenir els següents elements:

- Capçalera. És el nom de la publicació. Ha de ser breu i amb ganxo. L'haureu de triar segons l'orientació concreta del vostre treball. És important la tria del cos i la grandària (tipus i mida) de la lletra. Hi ha capçaleres amb elements iconogràfics o gràfics.
- Treballs. És l'apartat, situat normalment a sota de la capçalera, amb un pas de lletra normal (mida de lletra entre 14/16). Hi consten dades com data, el número, any, periodicitat (publicació setmanal, quinzenal, mensual, ...), editors (noms dels components del grup) i adreça del periòdic (Torre Damians, 6) i voluntàriament l'adreça web i l'e-mail.
- Sumari. Informació dels articles amb referència a la pàgina on es troben.
- Element(s) gràfic(s) i text escrit. Cal que la portada contingui algun(s) element(s) gràfic(s). Poden ser: fotografies, gràfiques, dibuixos,... amb els correponents peus descriptius del seu contingut.

Recordeu que la portada cal que sigui feta pel conjunt de l'equip.

Recomanacions per fer l'editorial

L'editorial dels diaris sol ser escrit pel director/a del diari o per l'editor/a i sol reflectir l'opinió oficial del diari respecte al tema comentat.

En el nostre cas l'editorial serà una mica diferent: Haurà de ser redactat col·lectivament i servirà fonamentalment per descriure els motius que han impulsat al grup a triar l'àmbit de treball, per presentar quins aspectes temàtics han estat seleccionats per investigar, quines preguntes bàsiques s'ha plantejat el grup per tal d'iniciar la investigació i en quin format és previst exposar les investigacions realitzades.

Recomanacions per l'autoavaluació de la feina individual feta en el grup

Per fer l'article d'autoavaluació pots ajudar-te de la graella següent, que et permetrà valorar el teu treball individual dins del grup:

	Malament	Regular	Bé	Molt bé
Realització de les tasques assignades (secretari, encarregat de l'agenda, presentació...)				
Participació activa en el plantejament del treball, recerca d'informació, elaboració del diari,				
Realització de les feines que el grup t'ha assignat.				
Presentació de les feines en el termini que el grup va decidir.				
Capacitat per saber escoltar els companys i ésser respectuós amb les seves opinions.				

L'article d'autoavaluació ha d'incloure les valoracions de cadascun dels membres de l'equip.

Recomanacions per elaborar les conclusions del treball

En aquest apartat cal que hi feu constar els següents aspectes:

- Els apartats que heu treballat us han permès conèixer l'àmbit temàtic que heu escollit?
- El plantejament del treball (apartats treballats, tipus d'articles, tipus d'informació...) ha estat l'adequat?

- La presentació escollida per fer el diari us ha permès reflectir tota la feina feta?
- La distribució de les feines i terminis assignats ha estat l'adequada?
- Quins problemes heu tingut durant el treball de síntesi? Com els heu resolt?
- Expliqueu de forma breu què heu après sobre l'àmbit que heu treballat.
- Què us ha semblat la metodologia de treball que us hem proposat durant el treball de síntesi?

Recomanacions per la presentació oral

En finalitzar el diari sobre el tema treballat durant el treball de síntesi, els membres de cada grup haureu d'exposar el vostre treball de forma oral. Com a grup, però intervenint individualment, haureu d'explicar el vostre treball i les raons per les quals heu triat el tema, com l'heu desenvolupat, les dificultats que s'han plantejat i com les heu resolt i, finalment, si heu aprofundit en el coneixement del tema triat.

Una exposició oral consisteix en el desenvolupament d'un tema amb la finalitat que sigui entès per qui escolta.

Heu de tenir en compte que disposeu d'un temps limitat per fer tota l'exposició: de 20 a 30 minuts cada grup de treball.

Per fer una bona presentació oral heu de fer un guió d'allò que voleu exposar. Aquest guió ha de servir d'ajuda, però en cap cas fareu una lectura del mateix.

Preparació de l'exposició:

- Repartir entre els membres del grup allò que exposareu individualment.
- Estudiar i conèixer a fons allò què heu d'exposar.
- Assajar l'exposició diverses vegades per tal que pugueu adonar-vos de les possibles dificultats.

Dinàmica de l'exposició:

- Haureu d'exposar les raons per les quals el grup ha triat el tema de treball, com l'heu desenvolupat, quines dificultats s'han trobat i com s'ha preparat el diari. Aquesta exposició la farà el grup com a conjunt (per tant s'haurà de decidir qui explica cada cosa).
- Cada membre del grup haurà d'exposar un dels seus articles (en cas que n'hagi fet més d'un).

- La intervenció de cadascú pot fer-se en tres parts:
 - ✓ Introducció: explicació del procés d'elaboració del treball. Pros i contres. Problemes,...
 - ✓ Contingut: s'ha d'explicar el treball amb l'ajuda del guió.
 - ✓ Conclusions: resum breu de les idees o apartats més importants del treball.

- Caldria que al llarg de l'exposició:
 - ✓ Sigueu ordenats.
 - ✓ No llegiu els papers.
 - ✓ Parleu poc a poc.
 - ✓ Vocalitzeu bé.
 - ✓ Mireu les persones que us escolten.

- El professorat present en l'exposició, podrà fer preguntes a qualsevol membre del grup sobre qualsevol dels articles treballats.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Valoració dels companys/es del grup-classe.

Durant l'exposició oral de cada grup, la resta de companys/es valoraran els següents aspectes de l'exposició:

- Comprensió del tema: heu d'aconseguir que els altres companys entenguin el que expliqueu.
- Utilització d'un llenguatge el més precís possible.
- El grau d'aprofundiment del tema ha de ser alt.

Valoració del professorat.

L'equip de professors/es tindrà en compte els següents aspectes del periòdic:

- ortografia.
- completesa.
- compliment de les pautes de presentació.
- netedat.
- claredat d'idees.
- resolució correcta dels articles.
- informació precisa i correcta.

El professorat disposarà, a més, d'una graella d'avaluació on tindrà en compte aspectes de l'exposició oral feta per l'alumnat.

- Presentació del tema: cal que sigui el més atractiva possible.
- Llenguatge: s'hauria de fer servir un llenguatge precís.
- L'expressió: caldria que fos àgil i fluida.
- Documentació: el més completa possible.
- Profunditat amb la que s'ha tractat el tema.
- Coordinació del grup.
- Conclusió: en forma de resum concís.
- Preguntes fetes pels professors: amb respostes el més correctes possible.

Llistat d'adreces web interessants:

- Buscadors:
www.altavista.com
<http://es-es.altavista.com>
www.yahoo.com
<http://es.yahoo.com/>
<http://www.google.com>
- Escola Joan Pelegrí
www.joanpelegri.com
www.joanpelegri.org
- Ajuntament de Barcelona
www.bcn.es
- Generalitat de Catalunya
www.gencat.es
- Àrea Metropolitana de Barcelona: Dades estadístiques i cartogràfiques
<http://www.mancomunitat.amb.es/>
- Arxiu fotogràfic digital de Sants: Bones fotografies, la majoria actuals, però també algunes de principis del segle XX sobre la industrialització.
<http://www.bcn.es/sants-montjuic/catala/arxfoto/index.htm>
- Centre Social de Sants. Origen de molts moviments veïnals durant els anys 70 i 80.
<http://members.es.tripod.de/csocialsants/index.html>
- Centres Educatius del districte de Sants. Un bon llistat de referència de "El Punt".
<http://personal.redestb.es/elpunt/info/cent.htm>
- Dades del districte. Fonamental.
<http://www.bcn.es/sants-montjuic/>

- Dades sociològiques del districte des del punt de vista del partit polític Iniciativa-Verds.
<http://www.icbcn.org/district/sants.html>
- El carrer de Sants. Referència bibliogràfica sobre el llibre: JOSEP M. VILARRÚBIA-ESTRANY El carrer de Sants. Estudi històric d'un vial barceloní. Ed. La Busca. Estudis.
<http://perso.wanadoo.es/dcasellas/labusca/estud6.htm>
- Fira de Barcelona. Fonamental per comprendre el paper d'aquesta institució al districte i a tota la ciutat de Barcelona.
<http://www.firabcn.es/CAT/Home.htm>
- Fòrum de debat sobre temes del barri patrocinat per Vilaweb. Curiós.
http://vilaweb.com/cgi3/locals/BBS/bbs_forum.cgi?forum=sants-montjuic
- Un bon resum d'història, amb aspectes específics relatius a la industrialització, des de la perspectiva d'una organització independent: "Sants Obert - La xarxa ciutadana independent de Sants, Hostafrancs i La Bordeta"
<http://www.uxis.com/sants/historia/menu.htm>
- Publicacions de l'Ajuntament de Barcelona, una font inesgotable de dades i informació.
<http://www.publicacions.bcn.es/>
- La màquina de vapor. Resum de dades, descripcions i referències històriques.
http://thales.cica.es/rd/Recursos/rd99/ed99-0314-01/la_maqva.htm#ANTECEDENTES
- Aplicació de la màquina de vapor al conreu de la vinya al Penedès
<http://www.xtec.es/centres/a8027365/ivweb/lamquina.htm>
- Una descripció, amb algunes fotografies, del funcionament de la màquina de vapor.
http://nalejandria.com.ar/01/otto-krause/museo_tecnologico/vapor.htm
- La màquina de vapor. Article enciclopèdic amb gràfics i il·lustracions
<http://www.aldeaeducativa.com/terra/temas/tareas2.asp?which=1230>
- Història de Catalunya. Material complementari i enllaços web compilat per La Vanguardia.
<http://www.vanguardia.es/catalunya/historia/>
- Mapes de Barcelona, des de la perspectiva del turista.
<http://www.barcelona-on-line.es/mapa/Espanyasants.htm>

- Fotografies de Sants, des de l'òptica d'un fotògraf independent. Molt interessant. Imatges de tots els dies convertides en referent de reflexió.
http://personal3.iddeo.es/vicentz/pagina_n2.htm
- Unió Excursionista de Sants. UEC. Una institució de referència al barri i a Barcelona
<http://personal1.iddeo.es/uecsants/prese.htm>
- Vilaweb. El portal digital català. Diari digital, versió específica de Sants.
<http://vilaweb.com/sants/>
- Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social. Llistat d'entitats ciutadanes.
<http://www.gencat.es/entitats/>
- Fitxa per estudiar un procés industrial proper. Material publicat a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC)
http://www.xtec.es/cgi/materials_curriculars?ID_FITXA=oriprocc
- Fitxa per estudiar una vella fàbrica tèxtil impulsada per vapor. Material publicat a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC)
http://www.xtec.es/cgi/materials_curriculars?ID_FITXA=xemene
- Direcció General del Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya. Dades de contaminació atmosfèrica.
<http://www.gencat.es/mediamb/qaire/icqa.htm>
- Centre d'Investigacions Sociològiques. Dades bàsiques de referència sociològica de tota mena. Interessant però una mica llunyà.
<http://www.cis.es/cbd/index.html>
- Diputació de Barcelona. Xarxa de Municipis de Barcelona.
<http://www.diba.es/>
- Generalitat de Catalunya. Dades laborals.
<http://www.gencat.es/stat-treb/>
- Instituto Nacional de Estadística. Tot un clàssic però amb informació molt interessant i actualitzada.
<http://www.ine.es/>
- Generalitat de Catalunya. Adreces d'entitats.
<http://www.gencat.es/sial/link3.htm>
- Barcelona, Turisme Total. Una guia pensada pels turistes.
<http://www.totbarcelona.org/>

- Centre d'estudis demogràfics. Dades d'interès organitzades des de la Universitat Autònoma de Barcelona.
<http://www.ced.uab.es/>
- Institut cartogràfic de Catalunya. Mapes molt interessants, vistes molt pròximes.
<http://www.icc.es/>
- Institut d'Estadística de Catalunya. Dades de tota mena recollides per la Generalitat de Catalunya.
<http://www.idescat.es/>
- Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Fonamental la seva visita real i virtual per comprendre el procés d'industrialització de Catalunya.
<http://www.museu.mnactec.com/>
- Esquemes d'història elaborats per un professor de la matèria. Un bon resum per estudiar.
<http://www.fortunecity.es/imaginapoder/humanidades/587/page3.html>
- La màquina de vapor. Dades i esquemes dels descobridors i dels primers models construïts.
<http://www.biada.org/materies/telemat/alumne/vramos/treball/jwatt.htm>

"La població al Districte de Sants-Montjuïc"

Com és la gent que viu al nostre entorn? És vella? Hi ha molta gent jove? Hi ha molts aturats? Per què?

Fotografia de
Josep Etxaburu

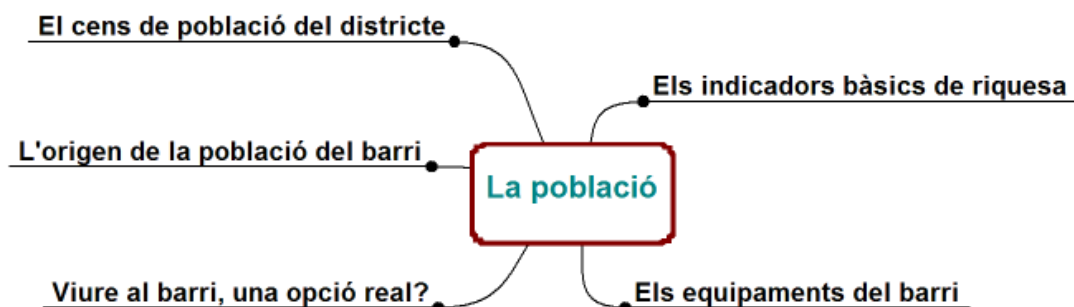
Introducció

Un dels aspectes més importants per conèixer un entorn social és l'anàlisi de la gent que hi viu.

En passejar pel carrer ens creuem amb un munt de persones, de moltes edats, homes o dones, gent que treballa, gent que passeja, gent que parla català, gent que parla castellà... gent molt diversa. De ben segur que en alguna ocasió ens hem preguntat quina gran o petita història, quina vida hi ha darrera de cadascuna d'aquestes persones.

Si vols conèixer més en profunditat com és la gent del barri, quin és el seu origen, la seva dedicació professional, les seves expectatives de futur, com es guanyen la vida, si hi ha bosses de marginalitat i pobresa. Si t'interessa aquest estudi, pots triar aquest àmbit de treball pel treball de síntesi. De ben segur que després seràs capaç d'entendre millor la realitat humana més propera a tu.

Mapa Conceptual

Esquema detallat d'aspectes possibles del treball

1. Anàlisi del cens de població del districte.
 - 1.1. Dades absolutes
 - 1.2. Distribució per edats
 - 1.3. Distribució per gèneres
 - 1.4. Distribució per situació laboral: en edat de treballar / aturats / treballant
 - 1.5. Distribució socioeconòmica de la població (per treballs)
2. Els indicadors bàsics de riquesa del barri
 - 2.1. Nombre de vehicles
 - 2.2. Consum d'energia
 - 2.3. Nombre de telèfons instal·lats
 - 2.4. Altres indicadors de riquesa significatius
3. L'origen de la població del barri
 - 3.1. Els moviments migratoris des de finals del segle XIX fins els anys 90.
 - 3.2. L'origen de la població actual del barri.
 - 3.3. Anàlisi de la situació dels immigrants: de forma genèrica o de forma individual a partir d'entrevistes a unes poques persones.
4. Els equipaments del barri són suficients per a la població?
 - 4.1. Els mercats i el subministrament d'aliments
 - 4.2. El comerç
 - 4.3. Els equipaments sanitaris
 - 4.4. Els equipaments educatius
 - 4.5. Els equipaments socio-culturals

5. Viure al barri, una opció real?
 - 5.1. El preu de l'habitatge: lloguer o compra.
 - 5.2. Promocions immobiliàries en marxa al barri.
 - 5.3. La remodelació dels edificis vells.
 - 5.4. Els carrers i les zones (industrials, residencials...)

Recomanacions i suggeriments

Per tenir un coneixement exacte de la població del districte, molt probablement hauràs de recórrer a l'anàlisi de les dades del cens de població que et permetran estudiar dades absolutes, per edats, gèneres, situació socioeconòmica. El més important no serà, però, aconseguir les dades (fet relativament fàcil a través d'Internet) sinó poder analitzar-les, comprendre-les i explicar-les amb les vostres paraules.

A més de conèixer dades bàsiques de la població potser t'interessi saber si en general el barri és ric o pobre o, fins i tot, com podem saber-ho. D'altra banda, mirant fins i tot la vostra pròpia família i l'origen dels vostres pares o avis, us podeu plantejar on van néixer les persones que ara viuen al Districte i perquè van venir a Barcelona i amb quines condicions de vida van començar. Podríeu analitzar també la nova realitat dels immigrants sudamericans o nordafricans que viuen al barri. D'altra banda, coneixem la realitat de la comunitat gitana del barri, d'on van venir, quan es van instal·lar al barri, de què viuen, quina és la seva cultura i les seves tradicions.

És evident que la població té unes necessitats de serveis, atenció sanitària, formació, etc. Un altre aspecte que es podria analitzar és si el districte en general i el barri en concret, disposa dels serveis bàsics necessaris per tota la seva població.

Finalment, si no ets veí del districte, podries preguntar-te si t'agradaria viure aquí. Seria possible? Coneixes els preus de l'habitatge al barri? sabries on anar a buscar una casa de lloguer o de propietat? saps on s'estan construint noves promocions immobiliàries?

D'altra banda, a partir de la teva pròpia experiència personal o familiar és possible que se t'acudeixin altres aspectes a estudiar per aprofundir en el coneixement de la població del districte. No dubtis a exposar-los al teu grup de treball i a plantejar-los al professor/a corresponent. Entre tots valoreu la viabilitat de desenvolupar aquest tema que t'interessa.

Tot plegat, hauries de ser capaç de respondre a la gran pregunta: Com som la gent que vivim al barri? per què som així?

Objectius

1. Conèixer la quantitat d'habitats i la seva distribució per edats i gènere al barri.
2. Estudiar la distribució socioeconòmica de la població.
3. Analitzar els indicadors bàsics de riquesa de la població.
4. Revisar els equipaments disponibles per la població.
5. Valorar l'activitat econòmica del barri en funció dels seus habitants.
6. Estudiar l'origen de la població i els moviments migratoris.
7. Simular la possibilitat de traslladar-se a viure al barri.

Referències bibliogràfiques i web

www.bcn.es

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/>

<http://www.bcn.es/estadistica/catala/index.htm>

<http://www.bcn.es/urbanisme/>

<http://www.idescat.es/>

<http://www.ced.uab.es/>

Les entitats al districte de Sants

*Quins tipus d'entitats hi ha al districte? Com funcionen?
Quines finalitats tenen? Com es pot participar?*

Introducció

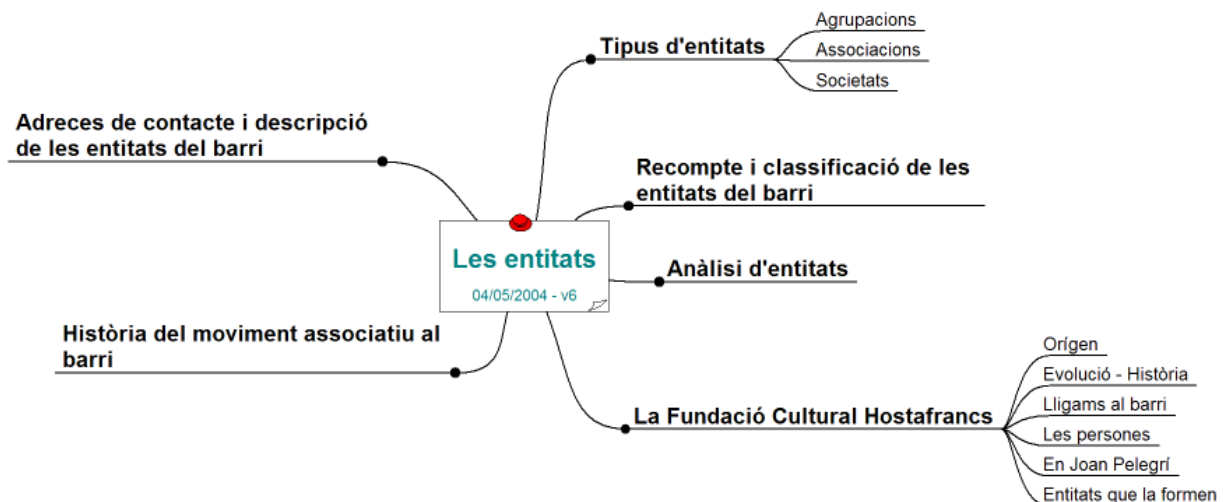
Al llarg del segle XIX, i amb la revolució industrial com a fons, l'associacionisme obrer es va anar fomentant, fins que a l'any 1840 va ser reconeguda la primera societat: la Societat de Teixidors de Cotó i el 1877 es va promulgar la Llei d'Associacions, que va permetre l'organització de societats obreres.

El caràcter popular d'Hostafrancs aviat es va traduir en un constant fer i desfer d'entitats de tota mena.

Actualment, al barri de Sants-Montjuic, conviuen 227 entitats. T'oferim l'oportunitat de conèixer les entitats del barri, la seva evolució des del segle XIX fins ara, i les noves entitats sorgides de diferents moviments. A més, podràs aprofundir en les entitats que trobis més interessants, en la seva història, els seus objectius, activitats, persones a qui s'adreça...

Una de les entitats del barri és la Fundació Cultural Hostafrancs que va néixer l'any 1904. Segur que coneixes una part de la seva història, dels seus orígens i de la seva gent, tots els que en aquest moment en formem part o ho han fet al llarg d'aquests 100 anys. Si t'interessa conèixer a fons la nostra institució pots triar específicament aquest apartat, segur que descobriràs moltes coses que et sorprendran.

Mapa Conceptual

Esquema detallat

1. Què són les entitats associatives ?
 - 1.1. Les associacions, agrupacions i societats.
 - 1.1.1. Les entitats cíviques
 - 1.1.2. Les entitats culturals: art, cultura i comunicació
 - 1.1.3. Les entitats esportives
 - 1.1.4. Les entitats associatives públiques i privades
 - 1.1.5. Les entitats d'infància i joventut
 - 1.1.6. Les entitats laiques i les religioses
 - 1.1.7. Les entitats de solidaritat, ecologistes i socials reivindicatives
 - 1.1.8. Altres tipus d'entitats.
 - 1.2. Les Germandats.
2. Recompte i classificació de les entitats del barri.
 - 2.1. Classificades per estructura
 - 2.2. Classificades per finalitat o objectiu
 - 2.3. Distribuïdes per situació urbana
3. Història del moviment associatiu del barri.
 - 3.1. Estadística de l'evolució
 - 3.2. Les associacions emblemàtiques del barri
 - 3.3. Reivindicacions històriques i fites aconseguides per les associacions del barri
 - 3.4. Perspectiva de futur de les associacions del barri al segle XXI
 - 3.5. L'associacionisme: abans i ara

4. Anàlisi d'Entitats
 - 4.1. Situació
 - 4.2. Finalitat o objectius
 - 4.3. Organigrama de gestió
 - 4.4. Membres o socis de l'Entitat
 - 4.5. Població a qui s'adreça
 - 4.6. Finançament
 - 4.7. Projectes i Activitats
 - 4.8. Projecció al barri
 - 4.9. Forma de contractar-hi
 - 4.10. Entrevistes amb responsables de l'entitat

5. Llistat d'adreces de contacte i descripció de les entitats del barri
 - 5.1. Dades bàsiques de l'entitat
 - 5.2. Descripció bàsica de la finalitat i funcionament de l'entitat

6. El Secretariat d'Entitats.
 - 6.1. Què és ?
 - 6.2. Serveis que ofereix a les associacions

7. La Fundació Cultural Hostafrancs
 - 7.1. Origen
 - 7.2. Evolució – Història
 - 7.3. Lligams al barri
 - 7.4. Les persones
 - 7.5. En Joan Pelegrí
 - 7.6. Entitats que la formen

Recomanacions i suggeriments

El treball de síntesi basat en les entitats i moviments associacionistes del barri, es podria afrontar des de diverses òptiques, tot seguit et proposem algunes.

Primerament, podries buscar informació sobre el moment històric en què van aparèixer els primers moviments associacionistes: de quin tipus eren, quines eren les seves funcions, quina evolució han tingut, quina és la seva situació actual...

Segurament, el percentatge d'entitats de veïns o esportives a començaments de segle superava al d'entitats de solidaritat o ecologistes i aquest fet enguany estigui canviant. Podries fer un estudi estadístic on apareguin els percentatges d'entitats dels diferents tipus actualment i a començaments de segle per tal de poder observar els canvis .

En el diari pot aparèixer l'anunci de l'aniversari d'alguna entitat, pots crear publicitat i engrescar al lector a formar part d'algunes de les associacions, i fins i tot podries fer

un programa sobre les activitats lúdiques que es duen a terme durant un període de temps determinat.

Alguna de les entitats tenen una atractiva història perquè han participat en etapes importants de la creació i l'evolució del barri. Potser, aquestes entitats es mereixerien un estudi més exhaustiu sobre els seus components, objectius, organigrama, activitats... podríeu descobrir fets molt rellevants!!!

Heu de pensar que al barri existeixen 227 entitats entre associacions, societats i agrupacions; d'alguna d'elles potser no trobes la informació necessària, però penseu que podeu escollir en un ampli ventall. No et limitis a una o dues entitats : quantes més tinguis més possibilitats de treballar tindràs.

Objectius

1. Conèixer i valorar el col·lectiu d'entitats al barri.
2. Diferenciar les entitats segons la seva estructura en associacions, agrupacions, societats i germandats.
3. Reconèixer els tipus d'associacions cíviqes i culturals del barri.
4. Analitzar la història del moviment associatiu del barri.
5. Valorar les fites aconseguides gràcies a iniciatives d'entitats cíviqes o culturals del barri.
6. Conèixer la localització de les entitats del barri.
7. Estudiar el funcionament d'algunes entitats del barri
8. Sintetitzar els aspectes més importants en la història d'algunes entitats.
9. Saber com contractar, participar i associar-se a les entitats del barri.
10. Estructurar la informació obtinguda.

Llistat de referències

Bibliografia

- Hostafrancs. Cronologia.
“Lleure cívic”. Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social.
- Hostafrancs. Conèixer el districte de Sants-Montjuic.
Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuic.
- Catalunya, la fàbrica d'Espanya
Treballs variables. Ciències socials. Ed. Casals.
- Els barris de Barcelona. Volum II
Enciclopèdia Catalana. Ajuntament de Barcelona.
- Guia d'entitats Sants-Montjuic
Barcelona: Ajuntament de Barcelona. Districte Sants-Montjuic, 1989

Webs

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/>

<http://www.secretariat.org/xarxa3/>

<http://www.secretariat.org/entitats.htm>

<http://www.joanpelegri.com>

Centres d'informació

Casinet d'Hostafrancs. Secretariat d'Entitats.

Biblioteca "Vapor Vell "

Arxiu Municipal del Districte de Sants-Montjuïc.

El comerç a Sants

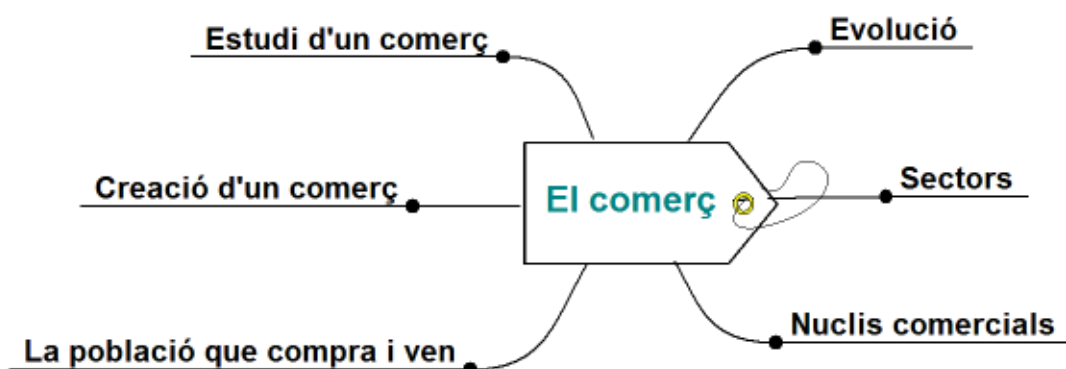
La Fira de Montjuïc és sens dubte el màxim exponent del comerç i l'impuls econòmic del barri i la ciutat de Barcelona. A més, la carretera de Sants és un dels grans eixos comercials de Barcelona...

Introducció

A l'economia del nostre país, especialment en l'àmbit urbà, el sector terciari ha anat prenent un gran protagonisme. Vivim en una societat de serveis i el nostre barri, on el comerç té un pes fonamental, n'és un clar exemple.

El vostre treball consistirà a aprofundir i analitzar la importància del comerç com a motor de l'activitat econòmica del barri i com aquest s'ha anat transformant al llarg del temps. Per tant, el títol del vostre reportatge podria ser *EL COMERÇ AL BARRI*.

Mapa conceptual

Esquema detallat

1. Evolució del comerç al barri
 - 1.1. Orígens
 - 1.2. De l'empresa familiar a les franquícies
 - 1.3. Futur del comerç davant les multinacionals
2. Sectors comercials al barri
 - 2.1. El petit comerç
 - 2.2. Fires o salons
3. Nuclis comercials
 - 3.1. El carrer de Sants
 - 3.2. D'altres nuclis
4. Estudi d'un comerç
 - 4.1. Orígens
 - 4.2. Nivell de vendes
 - 4.3. Organigrama
 - 4.4. Com fan la declaració de renda?
5. Creació d'un comerç
 - 5.1. Quin tipus de comerç manca al barri?
 - 5.2. On l'ubicaries?
 - 5.3. Com l'anunciaries?
6. Comerç i població
 - 6.1. Percentatge de població que viu del comerç
 - 6.2. Comparació amb la resta de Catalunya
 - 6.3. Procedència dels compradors

Recomanacions i suggeriments

El tema del comerç es pot treballar des de diferents vessants. Tot seguit te'n proposem algunes:

Podries començar per estudiar l'evolució del comerç al llarg del temps: des dels orígens (els gremis d'artesans), la progressiva transformació en els nostres dies de les petites botigues de propietat familiar a establiments en règim de franquícia o que pertanyen a cadenes multinacionals, i el futur i possibilitats de supervivència del petit comerç davant els grans magatzems bàsicament ubicats al centre de la ciutat.

També es podria analitzar quins són els tipus de botigues representats al barri i quins són els predominants, la importància de les fires o salons.

Un altre possible aspecte interessant podria ser veure si els establiments estan distribuïts pel barri d'una manera homogènia o si es concentren en nuclis.

També et podries centrar en un comerç que tingui una certa antiguitat i investigar sobre el seu passat (quan es va fundar, si ha estat sempre al mateix sector o a la mateixa família, ...), nivell de vendes, com està organitzada l'empresa, com fan la declaració de renda.

Cabria la possibilitat de simular la creació d'un comerç al barri, tot i pensant en quina seria la seva ubicació ideal, la manera de publicitar-lo, la seva sostenibilitat...

El teu estudi podria concloure amb una anàlisi de la relació entre el comerç i la població. Per exemple, seria interessant saber quantes famílies viuen del comerç al barri, si aquestes dades es poden fer extensives a la totalitat del nostre país, si els compradors procedeixen de l'entorn o d'altres districtes,

Objectius del treball

1. Conèixer la quantitat de comerços al barri i la seva distribució en sectors.
2. Estudiar l'evolució del comerç al barri.
3. Valorar la importància del sector terciari, especialment l'activitat comercial al barri i relacionar-la amb les dades generals del país.
4. Relacionar la població del barri amb la tipologia del comerç.
5. Simular la creació d'un comerç al barri.

Fonts bibliogràfiques

A.A.V.V., El comerç al carrer de sants, Ed. Ajuntament de Barcelona, Districte de Sants Montjuïc, Generalitat de Catalunya.

PRADES, Rafael, La gent, els barris i el futur, Ed. Ajuntament de Barcelona.

A.A.V.V., Els barris de Barcelona: Volum II, Sants – Montjuïc, Sarrià- Sant Gervasi, Les Corts.

VILLARRUBIS, Josep Maria, Sants, Hostafrancs i La Bordeta.

JOSEPH I GUAL, J., FREIXENTET I BOSCH, M.A., Treball 8. Indústries, Empreses i Sistemes de Fabricació. Ed. McGraw-Hill. Madrid, 1998. Unitats didàctiques 1 i 2.

Webs

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/>

El carrer de Sants. Referència bibliogràfica sobre el llibre: JOSEP M. VILARRÚBIA-ESTRANY El carrer de Sants. Estudi històric d'un vial barceloní. Ed. La Busca. Estudis.

<http://perso.wanadoo.es/dcasellas/labusca/estud6.htm>

Fira de Barcelona. Fonamental per comprendre el paper d'aquesta institució al districte i a tota la ciutat de Barcelona.

<http://www.firabcn.es/CAT/Home.htm>

Fòrum de debat sobre temes del barri patrocinat per Vilaweb. Curiós.

http://vilaweb.com/cgi3/locals/BBS/bbs_forum.cgi?forum=sants-montjuic

Vilaweb. El portal digital català. Diari digital, versió específica de Sants.

<http://vilaweb.com/sants/>

El Vapor: la industrialització del barri

Les fàbriques tèxtils van perfilar el paissatge del nostre barri fins ben entrat el segle XX. La força motriu que impulsà aquelles indústries fou el vapor...

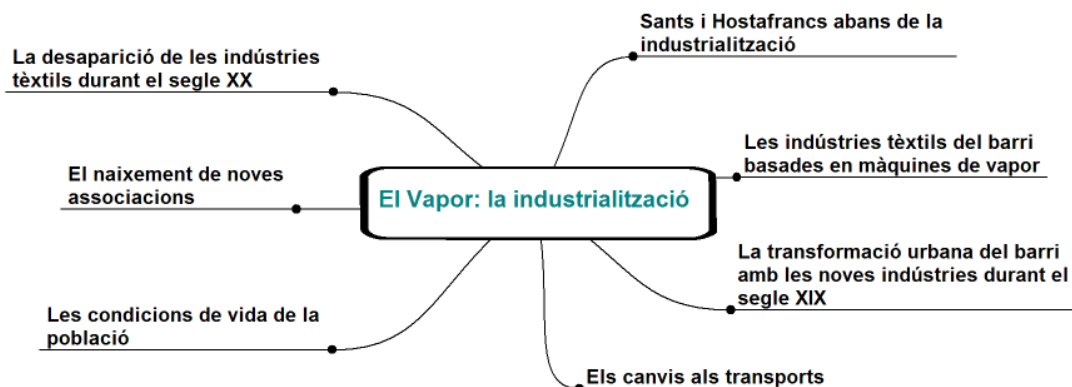
Introducció

Sens dubte, durant els darrers anys, has estudiat com es va produir la industrialització al llarg dels segles XVIII, XIX i XX. Has estudiat el funcionament de les màquines i les fonts d'energia que la van fer possible. També has conegut les condicions de vida dels treballadors/es i les ideologies i conflictes que les situacions d'exploació van provocar.

Segurament també, passejant pel barri, has travessat parcs i places que en el passat foren indústries tèxtils impulsades per màquines de vapor que cremaven carbó. Algunes d'aquestes indústries van ser capdavanteres en el seu temps en l'ús de la força del vapor per moure embarrats i telers.

En aquest àmbit temàtic et proposem que facis l'estudi de les fàbriques tèxtils del barri i com la seva existència va provocar importantíssims canvis en el barri, tant a nivell urbà com humà.

Mapa Conceptual

Esquema detallat d'aspectes possibles del treball:

El Vapor: la força que impulsà la industrialització de Sants.

1. Les indústries tèxtils del barri basades en màquines de vapor.
 - 1.1. La màquina de vapor
 - 1.1.1. James Watt i el descobriment de la màquina de vapor.
 - 1.1.2. El carbó, la nova font d'energia.
 - 1.1.2.1. L'extracció del carbó.
 - 1.1.2.2. El transport i el comerç del carbó.
 - 1.1.3. Funcionament de la màquina de vapor.
 - 1.2. Aplicació de la màquina de vapor a la indústria tèxtil.
 - 1.2.1. La fàbrica tèxtil.
 - 1.2.1.1. Les carboneres
 - 1.2.1.2. La caldera
 - 1.2.1.3. La màquina de vapor
 - 1.2.1.4. L'embarrat i els sistemes de transmissió del moviment.
 - 1.2.1.5. Els telers
 - 1.2.2. Com eren les indústries tèxtils del barri?
 - 1.2.3. L'abastiment de la matèria primera dels teixits.
 - 1.2.4. L'acabat, transport i comercialització de la producció.
2. Sants i Hostafrancs abans de la industrialització.
 - 2.1. La població
 - 2.2. L'economia dels pobles - barris
 - 2.3. Les relacions amb Barcelona
3. La transformació urbana del barri amb la implantació de les noves indústries.
 - 3.1. La situació de les noves indústries
 - 3.2. Les colònies tèxtils.

- 3.2.1. Can Batlló, un model que encara subsisteix.
 - 3.2.2. Les vivendes dels treballadors
 - 3.3. De poble independent a barri de la ciutat.
4. Els canvis als transports
 - 4.1. El ferrocarril i les estacions
 - 4.2. El camí del carbó des de l'extracció a la fàbrica
 - 4.3. El port de Barcelona
 - 4.4. La xarxa de camins i carreteres
5. Les condicions de vida de la població
 - 5.1. Nombre, edat i gènere dels treballadors de les fàbriques.
 - 5.2. Com vivien els treballadors de les fàbriques.
 - 5.3. Les noves ideologies
 - 5.4. Els serveis que apareixen al voltant de les fàbriques.
 - 5.4.1. Les escoles
 - 5.4.2. El mercat
 - 5.4.3. L'escorxador
 - 5.5. La nova classe dirigent: la burgesia industrial
6. El naixement de noves associacions:
 - 6.1. L'església
 - 6.2. Les associacions de classe: obreres i patronals
 - 6.3. Les associacions cíviques
 - 6.4. Les associacions culturals
7. La transformació del barri amb la desaparició o el trasllat de les velles indústries de vapor.
 - 7.1. La desaparició de les indústries:
 - 7.1.1. La crisi del tèxtil a principis del segle XX
 - 7.1.2. Periodificació de la desaparició de les indústries del barri.
 - 7.1.3. La nova situació geogràfica a polígons industrials
 - 7.1.4. Les noves fonts d'energia
 - 7.1.5. Els nous condicionats de la competència en el mercat del segle XX.
 - 7.2. La transformació dels solars de les velles indústries.
 - 7.2.1. El moviment veïnal dels anys 70 i 80
 - 7.2.2. Anàlisi dels serveis o instal·lacions situats al parc després de la desaparició de les indústries.
 - 7.2.3. Mapa del nou barri sense indústries.
 - 7.3. Les indústries que encara resten al barri.
 - 7.3.1. Situació.
 - 7.3.2. Àmbit industrial
 - 7.4. La transformació del barri en un centre de serveis i comerç

Recomanacions i suggeriments

Podeu treballar el tema de l'ús del vapor i la industrialització al barri des de molts punts de vista. A continuació te'n suggerim alguns.

Podries començar analitzant les diferents fonts d'energia que permeten passar d'un tipus de producció artesanal a una industrial i veure com funcionen les màquines que aprofiten aquestes energies.

Podries estudiar com funciona una fàbrica tèxtil, des de l'arribada del carbó i de la matèria primera fins a la comercialització del teixit produït, passant per totes les fases de la producció i analitzant les condicions de vida dels treballadors.

Es podria estudiar com era el barri abans de la implantació de la indústria tèxtil, quins tipus de producció hi havia. Com era urbanísticament parlant i com es relacionava administrativament amb els altres nuclis poblats dels voltants.

També es podria analitzar quina era l'ubicació concreta de les indústries al barri, quines van ser les dates d'obertura i tancament, els tipus de productes produïts, el nombre de gent que hi treballava, quines eren les seves condicions de vida i treball i les seves necessitats. Analitzar com aquests treballadors s'agrupen bé per defensar els seus interessos de classe, bé per gaudir del temps lliure, bé per fomentar la cultura.

Es podria, fins i tot, estudiar el passat, present i futur d'alguna de les colònies industrials que encara resten al barri.

Finalment, podríem estudiar també com s'ha transformat el barri de nou amb la desaparició de les indústries al llarg de la segona meitat del segle XX i fins a quin punt els moviments veïnals han aconseguit transformar vells espais industrials en zones verdes o espais cívics.

Objectius:

1. Analitzar la realitat humana i urbana de Sants i Hostafrancs abans de la implantació de les grans indústries tèxtils al barri.
2. Situar temporalment la implantació de la indústria al barri.
3. Conèixer els fonaments tècnics que van permetre la implantació indústries tèxtils basades en la màquina de vapor.
4. Estudiar el procés d'obtenció, transport i ús del carbó com a combustible de les màquines de vapor.
5. Comprendre com va afectar la industrialització en l'evolució de la població i les seves condicions de vida al barri.
6. Valorar el sorgiment i consolidació d'associacions culturals, socials i polítiques de tota mena a partir de l'impuls generat per la indústria.
7. Revisar els canvis urbans que provoca la industrialització al barri.

8. Comprendre els serveis que neixen al voltant de les indústries: comerç, educació, abastiment...
9. Analitzar com la desaparició de les indústries ha afectat al barri en la segona meitat del segle XX.

Referències bibliogràfiques i web

JOSEPH I GUAL, J., HOYOS GARCIA, R., Treball 6. Màquines, estructures i mecanismes. Ed. McGraw-Hill. Madrid, 1998. Unitat didàctica 5.

Arxiu fotogràfic digital de Sants: Bones fotografies, la majoria actuals, però també algunes de principis del segle XX sobre la industrialització.

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/catala/arxfoto/index.htm>

Dades del districte. Fonamental.

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/>

Dades sociològiques del districte des del punt de vista del partit polític Iniciativa-Verds.

<http://www.icbcn.org/district/sants.html>

Fòrum de debat sobre temes del barri patrocinat per Vilaweb. Curiós.

http://vilaweb.com/cgi3/locals/BBS/bbs_forum.cgi?forum=sants-montjuic

Un bon resum d'història, amb aspectes específics relatius a la industrialització, des de la perspectiva d'una organització independent: "Sants Obert - La xarxa ciutadana independent de Sants, Hostafrancs i La Bordeta"

<http://www.uxis.com/sants/historia/menu.htm>

La màquina de vapor. Resum de dades, descripcions i referències històriques.

http://thales.cica.es/rd/Recursos/rd99/ed99-0314-01/la_maqva.htm#ANTECEDENTES

Aplicació de la màquina de vapor al conreu de la vinya al Penedès

<http://www.xtec.es/centres/a8027365/ivweb/lamquina.htm>

Una descripció, amb algunes fotografies, del funcionament de la màquina de vapor.

http://nalejandria.com.ar/01/otto-krause/museo_tecnologico/vapor.htm

La màquina de vapor. Article enciclopèdic amb gràfics i il·lustracions

<http://www.aldeaeducativa.com/terra/temas/tareas2.asp?which=1230>

Història de Catalunya. Material complementari i enllaços web compilat per La Vanguardia.

<http://www.vanguardia.es/catalunya/historia/>

Vilaweb. El portal digital català. Diari digital, versió específica de Sants.

<http://vilaweb.com/sants/>

Fitxa per estudiar un procés industrial proper. Material publicat a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC)

http://www.xtec.es/cgi/materials_curriculars?ID_FITXA=oriproc

Fitxa per estudiar una vella fàbrica tèxtil impulsada per vapor. Material publicat a la Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC)

http://www.xtec.es/cgi/materials_curriculars?ID_FITXA=xemene

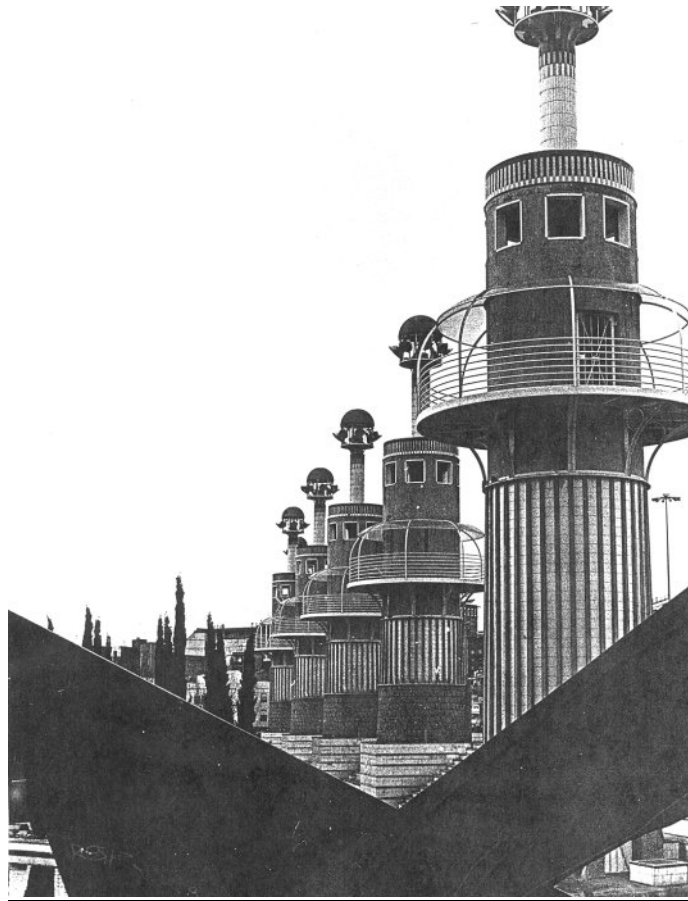
Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Fonamental la seva visita real i virtual per comprendre el procés d'industrialització de Catalunya.

<http://www.museu.mnactec.com/>

La màquina de vapor. Dades i esquemes dels descobridors i dels primers models construïts.

<http://www.biada.org/materies/telemat/alumne/vramos/treball/jwatt.htm>

Art Urbà al districte de Sants

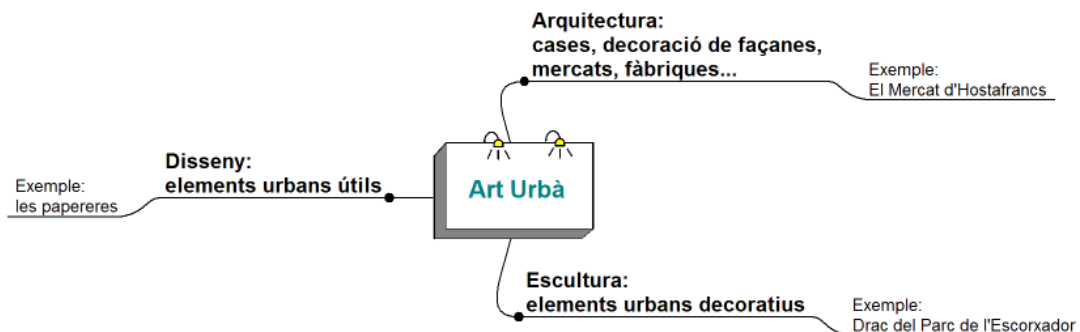
El districte de Sants-Montjuïc està plagat d'expressions d'art urbà: mostres arquitectòniques molt destacades, elements de disseny funcional i escultures de tota mena...

Introducció

Les societats al llarg del temps han intentat sempre embellir les seves viles, cases, carrers amb la finalitat de sentir-se més a gust en els seus llocs de residència. Les nostres ciutats actuals no són una excepció i, el nostre barri, com a part de la nostra ciutat, és un exemple.

El vostre treball periodístic serà el de fer un reportatge sobre com els habitants del nostre barri, actuals o de temps passats, han procurat de fer més bonic i acollidor el seu entorn urbà. Per aquest motiu el títol del reportatge podria ser ART URBÀ.

Mapa conceptual

Esquema detallat

1. Disseny. Elements urbans útils.
 - ♣ L'objecte de disseny i el seu creador.
 - ♣ Forma (com és) i funció (per a que serveix).
 - ♣ Adaptació a l'espai: on posem els elements urbans.
 - ♣ Estudi comparatiu.
 - ♣ Bancs
 - ♣ Columna d'expressió lliure.
 - ♣ Contenedors.
 - ♣ Elements del paviment.
 - ♣ Fanals.
 - ♣ Fonts.
 - ♣ Papereres.
 - ♣ Parades de transport públic.
 - ♣ Jardineres.
 - ♣ ...
2. Arquitectura: cases i façanes.
 - ♣ Estil.
 - ♣ Modernisme.
 - ♣ Arquitectura del ferro.
 - ♣ Historicisme.
 - ♣ Arquitectura industrial.
 - ♣ Arquitectura funcional.
 - ♣ Autor.
 - ♣ Funció.
 - ♣ Ornamentació. Elements decoratius.
 - ♣ Anàlisi comparatiu.
 - ♣ Anàlisi de l'obra.

- ♣ Fitxa tècnica.
- 3. Escultura. Elements decoratius.
 - ♣ Estil i autor.
 - ♣ Figuratiu.
 - ♣ No figuratiu.
 - ♣ Anàlisi comparatiu.
 - ♣ Anàlisi de l'obra.
 - ♣ Fitxa tècnica.
 - ♣ Anàlisi iconogràfic.
 - ♣ Anàlisi iconològic.
 - ♣ Anàlisi de la composició.
 - ♣ Ubicació de les obres escultòriques.
 - ♣ Plaça de Sants.
 - ♣ Plaça Espanya
 - ♣ Escorxador.
 - ♣ Parc de l'Espanya industrial.
 - ♣ Plaça dels Països Catalans.

Recomanacions i suggeriments

Ara ja sabeu quin pot ser l'objecte del vostre treball periodístic. Teniu llibertat a l'hora de triar la manera com enfocar-lo, podeu parlar de tot una mica, o agafar sols un grup i desenvolupar-lo fent un treball global del mateix, o seleccionar un grup d'elements i comparar-los, com millor us sembli.

Heu de fer una mica de recerca, de treball de camp pel barri. Per a limitar el territori objecte d'estudi en el nostre cas, el centrarem en el triangle comprès entre la Plaça de Sants, la Plaça d'Espanya i la Plaça dels Països Catalans. El Parc de l'Escorxador que és a tocar també el podeu considerar dins el camp de treball.

Objectius del treball

1. Coneixement de l'art urbà del barri.
2. Apreciar els valors estètics de les obres d'art.
3. Entendre l'art com a part del nostre patrimoni cultural que cal respectar, conservar i millorar.
4. Ús del lèxic adequat i propi del llenguatge visual i plàstic.
5. Valorar la importància que té el llenguatge artístic en l'expressió de vivències, sentiments i idees.
6. Deducir a partir de l'observació directe i amb l'ajut de suport bibliogràfic els estils d'obres artístiques escultòriques o arquitectòniques.
7. Comentar l'equilibri entre forma i funció dels elements de mobiliari urbà.
8. Situar temporalment i històricament les obres analitzades.

Fonts bibliogràfiques

- Dossier preparat per l'àrea de Ciències Socials i de Visual i Plàstica.
- Llibres de text.
- Enciclopèdies d'art de la biblioteca.

Webs

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/>

Arxiu fotogràfic digital de Sants: Bones fotografies, la majoria actuals, però també algunes de principis del segle XX sobre la industrialització.

<http://www.bcn.es/sants-montjuic/catala/arxfoto/index.htm>

Fotografies de Sants, des de l'òptica d'un fotògraf independent. Molt interessant. Imatges de tots els dies convertides en referent de reflexió.

http://personal3.iddeo.es/vicentz/pagina_n2.htm

El districte de Sants, barri verd?

Els jardins formen part del nostre paisatge urbà quotidià, les obres de millora i redreçament són constants (com aquesta foto de la remodelació dels jardins de La Farga)... Però, realment el nostre és un barri verd?

Introducció:

Estem acostumats a veure un districte i un barri ple de cotxes, autobusos, soroll, contenidors plens, deixalles abandonades...

Amb aquest àmbit de treball volem que descobreixis i detectis aquells “punts negres” per tal de poder proposar solucions o millores, però també els “punts verds” (que existeixen) encara que sovint ens passen desapercebuts.

Ànims, anem a descobrir el barri i el districte. Per on comencem?

Mapa conceptual

Esquema del treball

1. La Contaminació atmosfèrica

1.1 Les partícules sòlides: la pols i el pol·len.

1.1.1 Origen d'aquestes partícules

1.2 Els gasos: Els òxids de sofre, els òxids d'hidrogen, els òxids de carboni

1.2.1 Origen d'aquestes partícules: indústries, transport, usos domèstics.

2. La contaminació acústica

2.1 L'origen: els tallers, les indústries, les obres, els bars, el trànsit...

2.2 Conseqüències sobre la salut

3. Els residus

3.1 Els diferents tipus de residus: sòlids (paper, vidres, llaunes, plàstic, piles, orgànic, els mobles, TV...) líquids (aigua, olis...), les olors

3.2 Els tractament del residus: plantes de reciclatge, on llencem les escombraries?

3.3 La recollida selectiva: el mercat, els diferents tipus de contenidor.

3.4 Reutilització dels residus: elaboració de compostatge

4. L'impacte visual

4.1 Les construccions

4.2 Les antenes de TV, telefonia mòbil..

5. Les zones verdes del barri

5.1 Els parcs: com són?, la seva utilització, la vegetació i la fauna

5.2 L'arbrat al carrer

5.3 La fauna.: els ocells, mamífers...

5.4 Com redueixen les zones verdes l'impacte ambiental

6. Les propostes de millora

6.1 De contaminació atmosfèrica: millores en el trànsit, el transport públic, el carril bici

6.2 De contaminació acústica: el trànsit, les carpes, els bars, les indústries...

6.3 Els residus: sòlids: la recollida selectiva, líquids: tractament de les aigües, olis..

6.4 Els parcs i la seva utilització

6.5 Associacions "verdes" al barri

Cal que els alumnes siguin capaços de relacionar els següents apartats:

- La contaminació atmosfèrica (1) i acústica (2)
- La contaminació atmosfèrica (1) amb la reducció de zones verdes i l'impacte ambiental (5.4) amb la fotosíntesi
- L'impacte visual (4) amb L'art urbà i la població
- La contaminació atmosfèrica (1), la contaminació acústica (2), els residus (3), l'impacte visual (4), les zones verdes del barri (5) amb les propostes de millora (6)

Recomanacions i suggeriments

Seria bo que iniciessis el teu estudi sobre el barri verd a partir de l'anàlisi de dades objectives que pots obtenir a partir de fonts escrites, la web o bé de la teva observació del barri:

- gasos i partícules de l'atmosfera
- origen dels sorolls i tallers, cotxes, bars...
- recollida de residus del barri
- construccions del barri, antenes, cables elèctrics...
- zones verdes: com són i com s'utilitzen?
- arbres del carrer
- carrils bici
- ...

Limiteu vosaltres mateixos el territori objecte d'estudi abans de començar. No intenteu abastar grans zones. Quan tingueu les dades heu d'interpretar-les mitjançant

la recollida d'informació teòrica que us permeti explicar les causes i les conseqüències que aquestes comporten.

Per concloure, cal que aportis les possibles propostes de millora que pot tenir l'àmbit que hagi estudiat. Aquestes propostes poden ser de caràcter general, a nivell de ciutat o barri i també a nivell individual: el que pots fer tu a casa teva, a l'Escola...

Objectius

1. Conèixer les diferents zones verdes que hi ha al barri
2. Conèixer les diferents associacions que treballen en aquest sentit al barri
3. Analitzar els diferents focus de contaminació: acústica, atmosfèrica, el trànsit...
4. Conèixer quin és el tractament que es fa dels residus que generem al barri
5. Les grans zones verdes del barri: origen, història, ús actual, altres possibles utilitzacions...
6. Conèixer el tipus d'arbrat: plantes autòctones i foranies. % de zones verdes..

Llistat de referències

Bibliografia orientativa

- ♣ Els llibres de text de Ciències Naturals de 3r i 4t d'ESO.
- ♣ El treball sobre la contaminació atmosfèrica al barri que vas fer a 2n d'ESO.
- ♣ Material elaborat i/o treballat en els diferents treballs variables que es treballa aquest àmbit.
- ♣ VVAA; Nova enciclopèdia catalana de l'estudiant. Vol 3.Ed.Carroggio
- ♣ VVAA; Deixalles i reciclatge: Residus i recursos, el paper i el vidre. Ed. Eumo, Vic.
- ♣ Material de l'Ajuntament de Barcelona sobre un dia sense cotxes.
- ♣ VVAA; Salvemos la Tierra: conferencia Mundial de las Naciones Unidas para el desarrollo y el Medio Ambiente. Rio'92 cumbre de la Tierra. Ed. Sepama-Mopt
- ♣ Scott Michael; Navarro Francesc X.; Ecologia. Ed. EDEBE
- ♣ Hare Tony; Enciclopedia de Ecologia. Ed SM
- ♣ Folch Ramon; Ciència, tecnologia i ambient: anuari 1998 Ed. Enciclopèdia Catalana
- ♣ Folch Ramon; Ciència, tecnologia i ambient: anuari 2000 Ed. Enciclopèdia Catalana
- ♣ Merino Luis; Mosquera Pepa; Atlas de la Naturaleza y del Medio Ambiente en España. Ed. Espasa Calpe

- ♣ Municio, Angel Martín; Ciencias de la Naturaleza. Vol 3. Ed. Planeta
- ♣ Vinyals Jaume; Ambit Natural. Vol 9 Editorial 92, Generalitat de Catalunya.
- ♣ Dossiers de premsa sobre el canvi climàtic, Residus i la capa d'ozó.

Pàgines web:

- ♣ www.greenmap.com

Pàgina en anglès. Hi ha mapes que assenyalen les zones verdes de moltes ciutats. Us pot donar idees per alguna activitat.

- ♣ www.greenpeace.es
- ♣ www.gencat.es/mediamb Generalitat de Catalunya. Departament de Medi Ambient.
- ♣ www.mma.es Ministerio de Medio Ambiente
- ♣ www.diba.es/mediambiente/default.htm Diputació de Barcelona. Àrea de Medi Ambient.
- ♣ www.mediambient.bcn.es/cat/ Ajuntament de Barcelona. Medi Ambient

Calendari de les fases del treball

